

Pèssims presagis

Perillosament òrfana, un cop més, d'alternatives viables que la conduixin progressivament cap a la normalitat democràtica, Sèrbia continua toçudament el seu camí en direcció a un carreró sense sortida. I aquesta absència malaltisa, obstinada, de solucions polítiques que la reconciliïn amb la història la converteix novament en un dels punts més fràgils per a la seguretat europea.

Progressivament marginats de l'escena política tots aquells sectors que darrere la coalició opositora Zajedno van apostar pel futur, el dilema electoral per a la presidència sèrbia no pot ser més tràgic: es tracta d'elegir, en aquesta segona i definitiva volta, entre Milan Milutinovic, protegit de Slobodan Milosevic, el gestor de la última i sagnant crisi dels Balcans, i l'ultradretà Vojislav Seselj.

A la República Sèrbia de Bòsnia el panorama tampoc resulta gens encoratjador: el partit teledirigit des de l'ombra pel criminal de guerra i genocida Radovan Karadzic -segons la terminologia de l'acusació del tribunal de La Haia - ha assolit la majoria relativa en les eleccions legislatives recentment celebrades en aquest territori integrant de Bòsnia juntament amb la Federació croato-musulmana. La formació de la presidenta Viljana Plavsic, convertida a última hora a la fe de la pau de Dayton, ha assolit uns resultats gens despreciables però del tot insuficients per emprendre amb condicions la neteja de la màfia de Pale. Un nucli de poder que va sobreviure a la guerra i al genocidi i que ara continua sent el principal obstacle per a la consolidació de la pau.

El vot serbi a Bòsnia consolida una realitat de facto: la profunda divisió entre aquells que continuen ancorats en l'odi i en l'aïllament essencialista - sentiments multiplicats per la guerra - i aquells que, tot i que tardiament, han assumit la pau i l'obertura ideològica com a condicions indispensables per a la supervivència.

Si les eleccions no han decantat clarament la partida

cap a un dels dos bàndols, quin és el factor que dirimirà aquesta enconada lluita pel poder? Apareixen en l'horitzó les pitjors perspectives en un territori on les armes encara són les autèntiques credencials de poder. Només la intervenció decidida i llargament reivindicada de la justícia internacional contra els criminals de guerra podria reconduir una situació ara ja totalment enverinada.

La situació dels serbis de Bòsnia esdevé com una prolongació dels malsons dels germans grans de Belgrad. Fa pocs dies es va saber de la mort, als 51 anys, de l'home que el 1990, quan la tragèdia era potser encara evitable, va plantar cara a Milosevic: Ivan Djuric. Va ser l'intel·lectual lúcid que va advertir de la infernal càrrega de destrucció continguda en el plantejament ideològic de Milosevic, avui còmodament instal·lat en la presidència federal iugoeslava. Bizantinòleg reconegut internacionalment, va acudir a les eleccions sèrbies del 1990 amb l'esperança d'aturar el projecte de la Gran Sèrbia. Va perdre i va haver d'exiliar-se a París perquè la seva vida i la de la seva família perillava seriosament. A la capital francesa encapçalava un moviment cívic creat per procurar per la reconciliació dels pobles de l'antiga Iugoeslàvia.

Paradoxal i tràgic que els elements humans serbis més lúcids i tolerants - com aquells que sortien al carrer dia a dia darrere de l'extinta Zajedno en contra de Milosevic - vagin diluint-se o desapareixent sota la toçuda ombra d'aquells que porten el desastre en la mirada. ■

EDUARD SANJUAN

“És paradoxal que els elements humans serbis més lúcids i tolerants vagin diluint-se o desapareixent sota la toçuda ombra d'aquells que porten el desastre en la mirada.”